pottery was detected, while in the second layer the handmade pottery with crushed granite temper was detected. No features of burials were found. While specifying the borders of the settlement, 16 test pits of 1.5x1.5 m were performed. The cultural layer of the settlement (30–60 cm thick) was evenly intensive in all the territory. In several test pits two horizons of the cultural layer can be distinguished: the top horizon is dated to the 16th–18th centuries and the bottom horizon is dated to the Late Neolithic or the Early Bronze Age.

RAUDONKOS PILIAKALNIS

Manvydas VITKŪNAS

2003 m. spalio mėn. buvo atliekami Raudonkos (Mikalajūnų) piliakalnio, vadinamo Batareika (A 1466; Širvintų r., Gelvonų sen.), žvalgomieji tyrinėjimai.

Piliakalnis yra apie 300 m į ŠV nuo Sabališkių kaimo, 400 m į V nuo Savingės viensėdžio, Kabarkštos upelio kairiajame krante. Š piliakalnis siekia gretimą aukštumą, iš R, P ir V jį juosia Kabarkštos slėnis. Piliakalnio šlaitai statūs, apie 10–12 m aukščio. Didelė piliakalnio aikštelės dalis (ypač V) yra nuslinkusi į upelį, išlikusi dalis – ovali, apie 30 m ilgio Š–P kryptimi, apie 8 m pločio. Š aikštelės gale yra iš dalies išlikęs pylimas, kurio ilgis – iki 5 m, aukštis nuo aikštelės pusės – 3 m, iš išorinės pusės – 2 m. Griovio pėdsakai vos pastebimi – ši vieta užslinkusi žemėmis bei užversta tarybiniu laikotarpiu gretimuose laukuose surinktais akmenimis.

Piliakalnis labai apžėlęs medžiais ir menkaverčiais krūmokšniais, dėl to didesnėje jo dalyje, išskyrus pylimo P šlaitą, labai menka arba visiškai nesusiformavusi velėna. Šlaituose yra smulkių erozijos židinių, o V piliakalnio šlaitas, skalaujamas Kabarkštos upelio, labai stipriai eroduoja. Piliakalnio šlaito apatinėje dalyje susiformavusi maždaug 5x6 m dydžio atodanga. R piliakalnio šlaitas taip pat skalaujamas vandens – upelio vagą ties piliakalniu užtvėrusi bebrų užtvanka. Kol kas piliakalnio R pusėje šlaitai nepradėję slinkti, tuo tarpu P šlaito apatinėje dalyje yra iki kelių metrų skersmens erozijos židinių. Piliakalnio aikštelė anksčiau labai apgriuvo, šiuo metu jos slinkimas stabilizavosi.

Piliakalnis buvo žvalgytas 1970 ir 1983 m., kartografuotas 1976 m. 2002 m. archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų metu (vad. M. Vitkūnas) piliakalnio Š prieigose buvo iškastas vienas, o V papėdėje – du 1x1 m dydžio šurfai. Piliakalnio V papėdėje, šurfe 2, rasta mažų žiestos keramikos šukių, kurios dėl smulkumo nedatuojamos.

2003 m. vykdytų tyrinėjimų tikslas buvo ištirti išlikusią, tyrinėjimams tinkamą (medžiais neapaugusią) Kabarkštos upelio ardomo piliakalnio aikštelės dalį, siekiant išsiaiškinti, ar joje dar liko erozijos metu nenuslinkęs kultūrinis sluoksnis, bei patikslinti piliakalnio chronologiją. Tyrinėjimus iš dalies finansavo leidykla „Versmė“.

Tyrinėjimams buvo pasirinktas 11 m^2 plotas centrinėje medžiais neapaugusioje piliakalnio aikštelės dalyje. Iškart po velėna aptiktas 5–20 cm storio juodos žemės sluoksnis. Jame rastos dvi keramikos šukės. Viena šukė – žiesto (?) puodo, juodos spalvos, su smulkiomis grūsto granito priemaišomis molio masėje. Kita šukė – lipdytinio puodo, švie-

siai rusvos spalvos iš išorės ir juodos spalvos iš vidaus. Molio masėje yra smulkių grūsto granito priemaišų. Rastos šukės perduotos KAIRM. Giliau po juodos žemės sluoksniu buvo įžemio molis.

Piliakalnis datuotinas I tūkst. viduriu–II tūkst. pradžia. Didžioji dalis piliakalnio aikštelės yra nuslinkusi į Kabarkštos upelį. Tolesni šio piliakalnio archeologiniai tyrinėjimai gali būti tikslingi tik tiriant pylimą.

RAUDONKA HILL-FORT

In 2003 in the Raudonka (Mikalajūnai) hill-fort, called Batareika (Širvintos district) the area of 11 m^2 was explored. No building features and other archaeological artefacts except two handmade and wheelmade pottery sherds were found. The hill-fort is dated to the middle of the 1st millennium – the beginning of the 2nd millennium.

LAUŽIŠKIO PILIAKALNIO PYLIMAS

Gintautas ZABIELA

2003 m. baigti 2001 m. pradėti (*ATL 2001 metais*. V, 2002, p. 66–70; ATL 2002 metais, V, 2005, p. 41–44). Laužiškio piliakalnio (Širvintų r., Zibalų sen.) (A 1460K1) tyrinėjimai. Baigiant piliakalnio tvarkymo darbus buvo padarytas jo R pylimo pjūvis labiausiai duobių suardytoje vietoje. Į R nuo 2002 m. tyrinėto ploto 7 ištirtas 15,5 m ilgio, 2 m pločio plotas 8 (iš viso 31 m^2). Pylimo pjūvis suplanuotas taip, kad jo Š kraštinė būtų 2001–2002 m. tyrinėtų plotų 2,4–5,7 P kraštinių tąsa. Tokiu būdu per 3 tyrinėjimų sezonus buvo gautas ištisinis piliakalnio Š dalies kultūrinių sluoksnių pjūvis, juos susiejant su pylimo sluoksniais. Pylimo aukštis nuo aikštelės pusės tyrinėtoje vietoje buvo 1,5 m. Realiai pylimas čia buvo kiek aukštesnis, tačiau jį suardė XX a. pradžioje smalsuolių iškastos 2 didelės (3,5x2,8 m dydžio, 1,2 m gylio bei 3,5x3 m dydžio, 1 m gylio) duobės. Žemės iš šių duobių daugiausia mestos į aikštelės pusę. Jose rasta tik pavienių radinių: 3 cm ilgio geležinė vinis keturkampiu koteliu, 2 koklių fragmentai (vienas jų su erelio ? sparnu), gyvulių kaulų.

Pylimas supiltas iš storo suplūkto rudo molio, kuriame beveik nėra radinių (rasta tik žiesta šukė su bangelių ornamentu, geležinės įmovos ? 4,2x2,8 cm dydžio dalis, gyvulio kaulas). Pylimo molyje nedaug ir akmenų bei degėsių. Sudėtingesnė pylimo struktūra atkasta tik maždaug aikštelės lygyje, kur aikštelės pusėje aptiktas molio tinko sluoksnis, išorės pusėje įžemio lygyje – griovys, sudegusių medinių rąstų liekanų. Vidinėje pylimo pusėje po iš XX a. duobių išmestomis žemėmis aptiktas 60 cm storio tamsiai pilkos žemės kultūrinis sluoksnis su brūkšniuota keramika, gyvulių kaulais. Iš individualių radinių jame rastas tik žalvarinis sunykęs 3,3x2,3 cm dydžio kabutis.

Pylimo pjūvis leido nustatyti pagrindinius Laužiškio piliakalnio įtvirtinimų etapus (12 pav.). Dėl radinių pylimo sluoksniuose nebuvimo jų chronologija yra labai plati ir daugiau santykinė. Ją pakoreguoti bus galima tik atlikus surinktų anglių radiokarbonines analizes.

Pirmieji Brūkšniuotosios keramikos kultūros įtvirtinimai buvo įžemyje (rudame molyje) iškastas 5 m pločio, 1,1 m gylio griovys,